

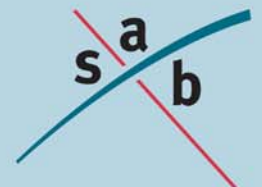
Notitie

Reikwijdte en detailniveau planMER

Bestemmingsplan Buitengebied Overbetuwe

Gemeente Overbetuwe

Datum: 1 april 2010
Projectnummer: 70863.01

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Voorgenomen activiteit	3
1.2	Aanleiding plan-m.e.r.	3
1.3	Het planMER nader toegelicht	4
1.4	Doel van de notie reikwijdte en detailniveau	5
2	Reikwijdte en detailniveau	6
2.1	Aanleiding & doelstelling	6
2.2	Reikwijdte - geografisch	6
2.3	Reikwijdte - functioneel	7
2.4	Reikwijdte - tijdshorizon	10
2.5	Detailniveau	10
3	Milieubeoordeling	19
3.1	Inventarisatie bestaande en autonome situatie	19
3.2	Alternatieven	19
3.3	Beoordelingskader	19
3.4	Passende beoordeling	20
4	Procedure en planning	21
4.1	Rol van de actoren	21
4.2	Contactgegevens	21
4.3	Globale planning	22

Bijlage 1: Voortoets

Bijlage 2: plangebied bestemmingsplan Buitengebied Overbetuwe

Bijlage 3: toegestane Nieuwvestiging melkveehouderijen

Bijlage 4: archeologie - kaart & regels voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied Overbetuwe

Bijlage 5: landschapswaarden

Bijlage 6: beleid
Europees beleid
Nationaal beleid
Provinciaal beleid
Regionaal beleid
Gemeentelijk beleid

1 Inleiding

1.1 Voorgenomen activiteit

De gemeente Overbetuwe actualiseert op dit moment haar bestemmingsplannen voor het buitengebied. Herziening van de geldende bestemmingsplannen voor het buitengebied zijn nodig om te komen tot een eenduidig bestemmingsplan voor het gehele buitengebied, dat voldoet aan nieuw provinciaal en regionaal beleid en aan de nieuwste wetgeving.

Het bestemmingsplan Buitengebied Overbetuwe is conserverend van aard. Mits natuur en landschap niet onevenredig worden geschaad, wordt onder andere ruimte geboden aan uitbreiding van intensieve veehouderijen, melkveehouderijen, glastuinbouw, natuurontwikkeling en recreatieve nevenactiviteiten.

1.2 Aanleiding plan-m.e.r.

Sinds september 2006 kent de Nederlandse m.e.r.-regelgeving de verplichting om bij een aantal plannen een m.e.r.-procedure te volgen. Dit is geregeld in de Wet milieubeheer met het hier aangekoppelde Besluit m.e.r. 1994. Het doel van plan-m.e.r. is er voor te zorgen dat het milieubelang volwaardig afgewogen kan worden op basis van goede informatie.

Wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven plannen zijn plan-m.e.r.-plichtig wanneer ze kaderstellend zijn of wanneer er een passende beoordeling nodig is. In de volgende paragrafen wordt op beide aspecten nader ingegaan.

1.2.1 *Kaderstellend plan*

In de onderdelen C en D van de bijlage bij het Besluit m.e.r. 1994 is vastgelegd welke besluiten m.e.r.-plichtig zijn (C) of beoordelingsplichtig zijn (D) om te bepalen of ze m.e.r.-plichtig zijn.

Het gaat daarbij om plannen die (uiteindelijk) kunnen leiden tot concrete projecten of activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu.

De categorieën C14 en D14 gaan in op de uitbreiding of nieuwvestiging van intensieve veehouderijen. De uitbreidingsmogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied biedt aan bestaande intensieve veehouderijen voldoen aan de gestelde criteria en kunnen een omvang aannemen boven de m.e.r.-drempel.

Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied kan worden aangemerkt als een 'kader' voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten.

Bovendien is het bestemmingsplan als plan genoemd bij de genoemde activiteiten in kolom 3 (plannen) van het Besluit m.e.r. 1994.

1.2.2 Passende beoordeling

Een passende beoordeling is aan de orde als een plan significante gevolgen kan hebben op beschermingsgebieden (Natura 2000) die zijn aangewezen in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Verschillende delen van het buitengebied van de gemeente Overbetuwe maken deel uit van gebieden die zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Omdat op voorhand niet kan worden uitgesloten dat activiteiten die binnen het bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden kunnen leiden tot significante invloeden op de instandhoudingdoelstellingen van deze gebieden, zijn de aard en de omvang van deze mogelijke effecten in kaart gebracht door middel van een voortoets. In deze toets, die ook wel oriënterende habitattoets wordt genoemd, wordt een passende beoordeling aangeraden omdat in dit stadium de effecten van activiteiten die van invloed zijn op de stikstofdepositie in de beschermde gebieden niet in te schatten zijn. Het voorzorgsbeginsel schrijft voor dat bij een dergelijke onzekerheid moet worden uitgegaan dat significant negatieve effecten niet uit te sluiten zijn.

Ook in dit kader is er dus sprake van een plan-m.e.r.-plicht omdat significante effecten op beschermingsgebieden niet kunnen worden uitgesloten. De gehele voortoets is als bijlage 1 opgenomen bij deze notitie.

1.3 Het planMER nader toegelicht

1.3.1 Het doel van het planMER

Het doel van het planMER is dat bij de besluitvorming over plannen het milieu een volwaardige plaats krijgt met het oog op de bevordering van een duurzame ontwikkeling. Hierbij kan verontreiniging en aantasting van het milieu voorkomen worden door aanpassing van het plan, het treffen van maatregelen of het geen doorgang laten vinden van een plan.

De kern van dit planMER bestaat uit een milieुरapport waarin de milieueffecten van de mogelijkheden die het herziene bestemmingsplan Buitengebied biedt worden beschreven. Daarnaast moeten redelijke alternatieven worden beschreven en beoordeeld.

1.3.2 De onderdelen van het planMER

Het milieुरapport bevat de volgende onderdelen:

- a Inleiding, waarbij in wordt gegaan op de aanleiding voor het planMER en de strekking van het nieuwe bestemmingsplan voor het landelijk gebied. In deze algemene paragraaf wordt tevens het doel en de opzet van het planMER en de relatie met andere plannen.
- b De bestaande huidige situatie van het plangebied en de bestaande toestand van het milieu worden beschreven alsmede de te verwachten ontwikkelingen als het bestemmingsplan niet zou worden herzien (autonome ontwikkeling).
- c Relevante beleidsdoelstellingen en de wijze waarop hiermee in het bestemmingsplan rekening wordt gehouden. Hierbij wordt ingegaan op relevant Europees, landelijk, provinciaal en gemeentelijk beleid.

- d Beschrijving van mogelijke belangrijke nadelige gevolgen van het voorgenomen bestemmingsplan op het milieu en de omgeving (en specifiek voor gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogel- en/of Habitatrichtlijn) en van de redelijke alternatieven.
- e Een beschrijving van maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden genomen om mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen, dan wel te beperken of ongedaan te maken.
- f Een overzicht van de leemten als gevolg van het ontbreken van kennis of informatie.
- g Een overzicht van de voorgenomen monitoringsmogelijkheden om de negatieve effecten voor het milieu en de omgeving te 'meten', dan wel om de effecten van maatregelen ter voorkoming van die effecten te 'meten'.
- h Een voor een algemeen publiek op begrijpelijke wijze geformuleerde samenvatting.

1.3.3 De procedure van het planMER

De procedure van het planMER is als volgt:

- a Het opstellen van een notitie over de reikwijdte en het detailniveau van het planMER.
- b Raadplegen van de bij de uitvoering van het plan betrokken bestuursorganen (zoals waterschap, provincie, omliggende gemeenten).
- c Opstellen van een planMER. In dit geval is dat een rapportage die als bijlage c.q. onderbouwing bij de herziening van het bestemmingsplan buitengebied wordt gevoegd.
- d Ter inzage leggen van het planMER waarbij inspraak mogelijk is. Dit gebeurt gelijktijdig met de terinzagelegging van het ontwerp bestemmingsplan.
- e Motivering van de rol van het planMER en de inspraakreacties bij de verdere besluitvorming.

1.4 Doel van de notie reikwijdte en detailniveau

De notitie reikwijdte en detailniveau heeft tot doel een plan van aanpak voor te leggen aan betrokken partijen met betrekking tot het onderzoeksveld en de onderzoeksbreedte van de milieubeoordeling.

In onderhavige notitie wordt aangegeven welke onderwerpen worden meegenomen in het milieuonderzoek en met welke diepgang deze onderwerpen worden behandeld en beoordeeld bij verschillende alternatieven.

De notitie reikwijdte en detailniveau vormt de leidraad voor de uitvoering van de planMER.

Kaderstellend in het bepalen van reikwijdte en detailniveau zijn de volgende overwegingen:

- voor het onderwerp moet redelijkerwijs in tijd en ruimte een causaal verband te leggen zijn tussen het plan en de milieugevolgen;
- het detailniveau en de mate van uitvoerigheid moeten aansluiten bij het detailniveau en de mate van detaillering van het bestemmingsplan;
- uitgegaan moet worden van de wettelijke mogelijkheden binnen de andere wettelijke en beleidsmatige kaders.

2 Reikwijdte en detailniveau

2.1 Aanleiding & doelstelling

Het afgelopen decennium zijn er verschillende nieuwe ontwikkelingen op het landelijk gebied afgekomen. De agrarische sector is aan een forse herstructurering onderhevig. Enerzijds groeien veel bedrijven (schaalvergroting), anderzijds stoppen ook veel agrariërs hun bedrijfsvoering. Een aantal van hen houdt voor de 'hobby' een deel van de agrarische activiteiten aan. Daarnaast spelen ontwikkelingen als de opkomst van het plattelandstoerisme, de opkomst van de boomkwekerijsector, de doorgaande schaalvergroting en verschraving van voorzieningen op het platteland en de leefbaarheid die onder druk staat.

Op grond van het provinciaal beleid is omschakeling naar intensieve veehouderij mogelijk op bestaande agrarische bouwvlakken. De gemeente Overbetuwe hanteert een strikter beleid. Het buitengebied van de gemeente wordt gekenmerkt door openheid en een kleinschalige mix van functies. Het toevoegen van intensieve veehouderijen, ook op bestaande bouwvlakken, heeft hier een ongewenst grote landschappelijke impact.

De melkveehouderij draagt volgens de gemeente wel bij aan de openheid in het gebied en kan vanuit landschappelijk oogpunt en vanuit het streven naar een vitale agrarische sector ontwikkelingsruimte krijgen.

Deze ontwikkelingen passen binnen de algemene doelstelling voor het buitengebied. Deze is in het bestemmingsplan als volgt geformuleerd:

"In de eerste plaats het behoud van agrarische activiteiten, landschaps- en natuurontwikkeling. Het op peil houden (en verbeteren) van de leefbaarheid en de vitaliteit van het buitengebied horen daar ook bij. Op de tweede plaats dienen bestaande waardevolle gebiedskenmerken behouden en waar mogelijk versterkt te worden. Verstening, door woningbouw of andere niet-agrarische bebouwing, kan bijvoorbeeld deze kenmerken aantasten."

In het voorontwerpbestemmingsplan is beleid opgenomen dat anticipeert op de bovengenoemde ontwikkelingen. Het gaat in de plan-m.e.r. om de invloed op het milieu van ontwikkelingen die worden gefaciliteerd met dit bestemmingsplan.

2.2 Reikwijdte - geografisch

Het plangebied bevat de gehele gemeente Overbetuwe, met uitzondering van het stedelijk gebied (inclusief de bedrijventerreinen) van de kernen Elst, Driel, Heteren, Zetten, Randwijk, Indoornik, Hemmen, Herveld-Noord, Herveld-Zuid, Valburg, Slijk-Ewijk, Oosterhout en de plangebieden van het toekomstige Park Lingezegen en het Betuws bedrijvenpark/ De Danenberg bij Oosterhout. (zie bijlage 2)

Het studiegebied van het MER kan groter zijn dan de plangrenzen, omdat de milieueffecten verder kunnen reiken dan de grenzen van het plangebied. Omgekeerd kunnen ontwikkelingen van buiten het plangebied ook van invloed zijn op de milieueffecten in het plangebied. In § 2.3.2.4 is hier nader op ingegaan.

2.3 Reikwijdte - functioneel

2.3.1 *Het detailniveau van het bestemmingsplan*

Het bestemmingsplan Buitengebied Overbetuwe heeft een beheersmatig karakter. Dit betekent dat het bestemmingsplan tot doel heeft om voor alle reeds aanwezige functies in het gebied de bestemmingsregeling weer actueel te maken. Dit leidt ertoe dat in het bestemmingsplan geen grote nieuwe ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt, maar dat er mogelijkheden worden geboden voor een geleidelijke doorontwikkeling van de verschillende vormen van grondgebruik in het plangebied.

Typerend voor een dergelijk bestemmingsplan is dat voor vele functies algemene regels gelden die een geleidelijke groei en een relatief kleinschalige verandering van de functies mogelijk maken. Deze regels zijn algemeen geldend voor vele adressen tegelijkertijd. Van de geboden mogelijkheden is het vooraf niet zeker op hoeveel adressen en op welke adressen deze mogelijkheden zullen worden benut.

Dit heeft ook gevolgen voor het MER. Er worden vele geringe groeimogelijkheden in het bestemmingsplan geboden. De mate waarin gebruik wordt gemaakt van de geboden mogelijkheden is niet zeker, evenmin als de locatie.

Het integraal in beeld brengen van de milieugevolgen van alle mogelijke activiteiten is bijzonder complex en praktisch niet mogelijk. Het MER zal zich daarom vooral moeten richten op de mogelijkheden waarvan op voorhand bekend is dat deze bij een opeenstapeling van initiatieven kunnen leiden tot effecten op de omgeving of het milieu.

Hierdoor draagt het MER bij aan een zorgvuldige besluitvorming over het bestemmingsplan. Het afzonderlijk onderzoeken van alle mogelijkheden die in het bestemmingsplan worden geboden is niet mogelijk en draagt niet bij aan een goede besluitvorming.

2.3.2 *Relevante ontwikkelingsmogelijkheden*

Vanwege het bovenstaande, richt het MER zich primair op die ontwikkelingsmogelijkheden die kaderstellend zijn voor de plan-m.e.r vanwege de mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Overige ontwikkelingen zijn relevant als zij deze nadelige gevolgen beïnvloeden.

2.3.2.1 *Primaire ontwikkelingsmogelijkheden*

Het planMER richt zich primair op de plan-m.e.r.-plichtige activiteiten.

Het voorontwerpbestemmingsplan bevat de volgende regelingen voor kaderstellende ontwikkelingsmogelijkheden:

Mogelijkheden voor bestaande intensieve veehouderijen

De bestaande intensieve veehouderijen worden qua gebruik positief bestemd. Vestiging van nieuwe bedrijven is binnen het voorontwerpbestemmingsplan niet toegestaan. De bestaande intensieve veehouderijen hebben een agrarisch bouwvlak op maat toegekend gekregen. Uitgangspunt daarbij is geweest het bouwvlak uit het vigerende bestemmingsplan met daarbij een zekere uitbreidingsruimte voor de komende planperiode daar waar een bouwvlak al volledig benut is. Een bouwvlak op maat is toegekend tot maximaal 1,5 ha.

Bij ontheffing is het mogelijk om de bouwgrenzen van het bouwvlak te overschrijden aan maximaal twee zijden met maximaal 20 m per zijde. De oppervlakte van het fictieve bouwvlak dat ontstaat, mag niet groter worden dan 2 ha.

Tot slot is er een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor vergroting van het bouwvlak tot een aaneengesloten oppervlak van 2 ha.

Bij deze primaire ontwikkelingsmogelijkheden kunnen de onderstaande aspecten leiden tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu:

- natuur: verstoring & versnippering, vermesting (ammoniak);
- geur: geurbelasting in odour units;
- luchtkwaliteit: stal- en verkeeremissies (fijn stof en stikstofdioxide).

2.3.2.2 *Secundaire ontwikkelingsmogelijkheden*

Het planMER richt zich secundair op activiteiten die niet plan-m.e.r.-plichtig zijn, maar wel kunnen bijdragen aan de cumulatie van milieugevolgen van de primaire plan-m.e.r.-plichtige activiteiten.

Het voorontwerpbestemmingsplan bevat de volgende regelingen voor secundaire ontwikkelingsmogelijkheden die van invloed kunnen zijn op de nadelige gevolgen voor natuur, geur en luchtkwaliteit door de primaire ontwikkelingsmogelijkheden:

1 Mogelijkheden voor melkveehouderijbedrijven.

Een melkveehouderij is een grondgebonden agrarisch bedrijf, dat binnen alle agrarische bestemmingen gevestigd kan worden. Bij recht is aan deze bedrijven een bouwvlak op maat toegekend. Uitgangspunt daarbij is geweest het bouwvlak uit het vigerende bestemmingsplan met daarbij een zekere uitbreidingsruimte voor de komende planperiode daar waar een bouwvlak al volledig benut is. Een bouwvlak op maat is toegekend tot maximaal 1,5 ha.

Bij ontheffing is het mogelijk om de bouwgrenzen van het bouwvlak te overschrijden aan maximaal twee zijden met maximaal 20 m per zijde. De oppervlakte van het fictieve bouwvlak dat ontstaat mag niet groter worden dan 2 ha. Tot slot is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor vergroting van het bouwvlak tot een aaneengesloten oppervlak van 2 ha.

Daarnaast is op de gronden met de bestemming “Agrarisch” en “Agrarisch met waarden” behoudens daar waar tevens de dubbelbestemming “Waarde - EHS” geprojecteerd is en behoudens ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch met waarden - openheid’ de mogelijkheid opgenomen tot nieuwvestiging van melkveehouderijbedrijven. Het bouwvlak ten behoeve van deze nieuwvestiging mag maximaal 1,5 ha bedragen (zie bijlage 3).

2 Omzetting agrarisch bedrijf naar bedrijf c.q. maatschappelijk of recreatie

In het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied Overbetuwe is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het wijzigen van de agrarische bestemmingen in de bestemming Bedrijf, Maatschappelijk of Recreatie. Uitvoering van deze wijzigingsbevoegdheid kan tot een verhoging van het aantal verkeersbewegingen leiden met als gevolg een toename van fijn stof.

3 Paardenbakken

Alle binnen het plangebied voorkomende paardenbakken zijn als zodanig bestemd. Daarnaast kunnen met ontheffing nieuwe paardenbakken worden opgericht binnen de agrarische bestemmingen met uitzondering van de bestemming “Agrarisch met waarden - uiterwaarden”. Deze paardenbakken mogen worden opgericht binnen het bouwvlak dan wel aansluitend aan het bouwvlak dan wel

aansluitend aan gronden met een andere bestemming, bijvoorbeeld Wonen. De maximale oppervlakte van een paardenbak bedraagt 800 m².

2.3.2.3 *Overige ontwikkelingsmogelijkheden zonder nadelige gevolgen voor de milieuaspecten die nader worden onderzocht in het kader van de primaire plan-m.e.r. plichtige activiteit.*

Naast de ontwikkelingsmogelijkheden die in de voorgaande paragrafen beschreven zijn, maakt het voorontwerpbestemmingsplan tal van andere kleine ontwikkelingen mogelijk. Dit betreft onder andere de ontheffing voor recreatieve nevenactiviteiten binnen de agrarische bestemmingen, wijziging van de bestemmingen ten behoeve van wonen en de wijzigingsbevoegdheid naar natuur. Vanwege het conserverend karakter van het bestemmingsplan zijn deze ontwikkelingsmogelijkheden in omvang in de regels beperkt en bovendien dragen zij niet significant bij aan de cumulatie van milieugevolgen door de in de primaire plan-m.e.r.-plichtige activiteit.

2.3.2.4 *Ontwikkelingsmogelijkheden buiten het plangebied van kunnen bijdragen aan de cumulatie van milieugevolgen van de primaire plan-m.e.r.-plichtige activiteiten.*

1 Park Lingezege

Park Lingezege is een nieuw landschapspark van 1.500 hectare tussen Arnhem-Zuid, Elst, Bommel en Nijmegen-Noord. Het biedt ruimte aan mens, water, landbouw en natuur. Park Lingezege is aangewezen als Rijksbufferzone. Een Rijksbufferzone is een open groen gebied met veelal landbouw en natuur tussen steden. Ze heeft twee belangrijke functies: behoud van het open landschap en ruimte voor recreatie. Als open landschap zorgt ze ervoor dat steden niet aan elkaar groeien (buffer tussen de steden). En ze biedt mensen uit de stad een plek om van dat open landschap te genieten, te ontspannen en hun vrije tijd te besteden

2 Bedrijventerrein de Rietgraaf

Dit plan maakt een bedrijventerrein van 85 ha netto plus 4 windturbines mogelijk. Dit toekomstige regionale bedrijventerrein is door EZ erkend als één van de 49 TOP-projecten voor de Nederlandse economische structuur. Het ontwerpbestemmingsplan is op 15 september 2009 vastgesteld door het college van B&W van de gemeente Overbetuwe.

3 Verbreding A50

Rijkswaterstaat is in februari 2010 gestart met werkzaamheden voor de wegverbreding van de A50 tussen Ewijk en Grijsoord. De verbreding is nodig om het verkeer op de steeds drukker weg de komende jaren beter te laten doorstromen. Allereerst wordt de A50 tussen Valburg en Grijsoord in beide richtingen verbreed van 2 x 2 rijstroken naar 2 x 3 rijstroken. Er komen extra geluidsschermen en nieuw (stiller) asfalt. Een nieuw ecoduct verbindt straks de Doorwerthse heide met de Wolfhezerheide. Vervolgens wordt het weggedeelte Ewijk – Valburg verbreed van 2x2 naar 2x4 rijstroken. Ook komt er een vluchstrook in beide richtingen. De aanwezige spitsstrook op de oostelijke rijbaan komt hiermee te vervallen. Daarnaast worden de knooppunten Ewijk en Valburg aangepast. Volgens planning is deze wegverbreding in 2014 gereed.

4 Stadsbrug Nijmegen

De doorstroming van het verkeer en de doorstroming van het verkeer worden verbeterd door de aanleg van een extra Waalbrug bij Nijmegen. Naar verwachting is deze in 2013 gereed.

2.4 Reikwijdte - tijdshorizon

De tijdshorizon van de planMER is in beginsel gelijk aan die van het bestemmingsplan: 2020. Op grond van de Wro bestaat een actualiseringplicht met 10 jaar. Voor sommige effecten, zoals bodemdaling, kan een verdere tijdshorizon noodzakelijk zijn, omdat deze op langere termijn grote gevolgen kunnen hebben. Dergelijke effecten zijn hier niet aan de orde. Op het moment dat het bestemmingsplan wordt geactualiseerd, zullen alle milieuaspecten opnieuw volwaardig worden meegenomen.

2.5 Detailniveau

2.5.1 Inleiding

In het planMER worden de belangrijkste milieugevolgen in beeld gebracht van de ontwikkelingsmogelijkheden binnen het bestemmingsplan als deze kaderstellend zijn voor het MER vanwege de mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu of deze nadelige gevolgen beïnvloeden. In paragraaf 2.4 zijn deze ontwikkelingsmogelijkheden beschreven. Het gaat hier met name om (intensieve) varkenshouderijen en melkveehouderijen.

Bij deze selectie kwam al naar voren dat niet alle milieuaspecten even relevant zijn. Voor het planMER betekent dit dat niet alle milieuaspecten even gedetailleerd onderzocht hoeven worden. Om te voorkomen dat er overbodige milieuanalyses worden uitgevoerd, worden ontwikkelingsmogelijkheden en milieuaspecten waarbij weinig tot geen effecten worden verwacht beperkt opgenomen in de MER. Aspecten waarbij belangrijke effecten worden verwacht, worden daarentegen uitvoerig behandeld in het MER en zullen betrokken worden bij de beoordeling van de te onderzoeken alternatieven en varianten. De effectbeschrijving zal deels kwantitatief en deels kwalitatief plaats vinden: het detailniveau van het MER sluit hiermee aan bij het detailniveau van het bestemmingsplan. Daarom worden de milieueffecten niet op detailniveau - project- of inrichtingsniveau - beschreven, maar op strategisch niveau voor een groter gebied. Het is immers nog onduidelijk welke feitelijke ruimtelijke ontwikkelingen plaats gaan vinden.

Onderstaand is per milieuthema op alfabetisch volgorde aangegeven op welk detailniveau deze in het MER behandeld wordt.

Een milieuthema kan op drie manieren worden behandeld:

- a er wordt niet nader op terug gekomen;
- b in beschrijvende zin;
- c in beoordelende zin; in deze notitie zijn de toetsingscriteria aangegeven die deel uitmaken van het beoordelingskader.

2.5.2 Bodem

Intensieve veehouderijen kunnen worden beschouwd als gesloten systemen. Dit betekent dat er geen directe emissie van verontreinigende stoffen als zware metalen, olie, PAK's of bestrijdingsmiddelen naar de bodem plaatsvindt. Het uitvoeren van andere activiteiten behorende tot de agrarische bedrijfsvoering kan wel tot bodemverontreiniging leiden, bijvoorbeeld een was-, tank- of werkplaats. Dit zijn echter individuele lokale effecten. Deze zullen verder niet worden meegenomen in het planMER.

Uitbreiding van veehouderijen kan wel een verhoogde zuurdepositie veroorzaken. Deze zuurdepositie kan leiden tot een lagere PH-waarde van de bodem met een versnelde uitspoeling van metalen naar het grondwater tot gevolg. Dit effect is op niet-zuurgevoelige bodems echter minimaal. Daarnaast leiden maatregelen op de reductie van ammoniakemissie in het kader van de natuurwetgeving tot een vermindering van de zuurdepositie.

Omdat de effecten bij intensieve veehouderijen neutraal zijn en de effecten op de bodem ten gevolge van uitbreiding van melkveebedrijven beperkt zijn door de niet-zuurgevoelige bodems en reducerende maatregelen, wordt het effect van de ontwikkelingsmogelijkheden op de bodem niet meegenomen. Op dit aspect wordt niet nader terug gekomen in het MER.

2.5.3 Cultuurhistorie en archeologie

Binnen het plangebied komt diverse bebouwing voor die vanuit cultuurhistorie interessant is. Het betreft onder andere de oude baksteenfabrieken, monumenten en de molens in Herveld.

De gebouwde cultuurhistorische waarden (monumenten) worden reeds beschermd via de Monumentenwet of de gemeentelijke Monumentenverordening. Daarom is in het bestemmingsplan geen aparte regeling voor deze bouwwerken opgenomen

Naast gebouwde cultuurhistorische waarden zijn er ook in de bodem nog veel aanwijzingen uit het verleden aanwezig. De bekende waarden voor archeologie en de gebieden met een bepaalde archeologische verwachtingswaarde worden in het bestemmingsplan op een passende manier beschermd. Bekende waarden worden beschermd om aantasting te voorkomen. Ook te verwachten waarden worden beschermd door vooraf na te gaan of eventuele waarden door bepaalde ontwikkelingen worden verstoord. Bijlage 4 bevat een kaart met de archeologische waarden. Daarbij zijn de bijbehorende regels opgenomen.

Dankzij deze hoge mate van bescherming is de kans dat initiatieven grote negatieve gevolgen kunnen hebben voor de aantasting van cultuurhistorisch en aardkundig waardevolle elementen en patronen en/of karakteristieke (monumentale) gebouwen erg klein. Op cultuurhistorie en archeologie wordt niet nader terug gekomen in het planMER.

2.5.4 Externe veiligheid

Het aspect externe veiligheid heeft betrekking op gasleidingen, hoogspanningsleidingen, Bevi-bedrijven en transport van gevaarlijke stoffen over de weg. Over het algemeen geldt dat het plaatsgebonden risico langs wegen niet als probleem wordt gezien. Het groepsgebonden risico wordt alleen een probleem waar de gebruiksintensiteit van een gebied erg hoog is. Gezien het feit dat in het plan geen ontwikkelingen plaatsvinden die de persoonsdichtheid langs de wegen en/of spoorlijnen sterk beïnvloeden, treden vanuit externe veiligheid geen negatieve gevolgen op voor het milieu. Op dit aspect wordt niet nader terug gekomen in het planMER.

2.5.5 **Geluid**

De gemeente Overbetuwe heeft gebiedsgericht geluidbeleid om een bijdrage te leveren aan een prettige leefomgeving van haar inwoners. Aanleiding voor het beleid zijn nieuwe ontwikkelingen in de gemeente, zoals de aanleg van woonwijken, bedrijventerreinen en wegen. De gemeente wil voorkomen dat de geluidsoverlast in de toekomst te hoog wordt.

Voor verschillende gebieden, zoals bijvoorbeeld woongebieden, industriegebieden en recreatiegebieden, zijn geluidwaarden vastgesteld.

Voor woongebieden en recreatiegebieden gelden bijvoorbeeld strengere normen dan industriegebieden. Ook het relatief stille en open buitengebied wordt beschermd. Dit is niet alleen goed voor de natuur, maar ook voor de recreatie.

Door groei van de bestaande bedrijven zullen de geluidsemissies als gevolg van de bedrijfsactiviteiten en de verkeersstromen naar verwachting licht gaan toenemen. Vanwege het conserverende karakter van het bestemmingsplan is de toename van de verkeersstromen gering en leidt niet tot noemenswaardig andere geluidsbelastingen.

De grootste geluidstoename van stationaire bronnen wordt veroorzaakt vanwege ventilatie. Overige geluidbronnen (o.a. voermachines) vinden in pandig plaats. De effecten zullen op project- of inrichtingsniveau optreden en onderzocht worden, waarbij strikte voorwaarden van toepassing zijn (waaronder de waarborg van het binnenniveau bij woningen). Het is immers nog onduidelijk welke feitelijke ruimtelijke ontwikkelingen plaats gaan vinden.

Het detailniveau waarop dit speelt, sluit echter niet aan bij het strategisch niveau van het MER. De milieueffecten vanwege geluid op een groter gebied zijn beperkt en zullen niet nader worden onderzocht in het planMER.

2.5.6 **Geur**

In verband met de ontwikkelingsmogelijkheden voor (intensieve) veehouderijen is geurremissie een aandachtspunt in het planMER.

Er wordt beoordeeld wat de huidige geurhindersituatie is met het oog op de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Daarnaast wordt beoordeeld of bij doorgroei van bestaande bedrijven en nieuwvestiging van melkveehouderijen geurhinder bij gevoelige bestemmingen als (bedrijfs-)woningen in de omgeving verwacht kan worden. Er wordt beoordeeld of voldaan kan worden aan de (standaard) geurnormen van de Wgv of dat het nodig is een gemeentelijke verordening vast te stellen in verband met het toestaan van een afwijkende norm voor de geurconcentratie ter plaatse van geurgevoelige objecten. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van de uitgevoerde gemeentelijke quick scan geurhinder.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect geurhinder aan de volgende criteria getoetst:

- *toename / afname van het aantal geurgehinderden;*
- *noodzaak om een gemeentelijke verordening met een afwijkende norm voor de geurconcentratie vast te stellen.*

2.5.7 Gezondheid & veehouderij

Veehouderij kan negatieve gezondheidseffecten veroorzaken bij omwonenden. Maatregelen kunnen ingezet worden om die bedreigingen en risico's voor de volksgezondheid in de huidige intensieve veehouderij en bij schaalvergroting van veehouderijen te minimaliseren.

Zoönosen zijn infectieziekten die overgaan van dieren op mensen via direct diercontact, de lucht, mest en via voedingsmiddelen. Voorbeelden van zoönosen die voor omwonenden van veehouderijbedrijven risico's kunnen opleveren zijn: Influenza, Staphylococcus aureus (MRSA) en Q-koorts.

In het planMER wordt in beschrijvende zin dieper ingegaan op deze gezondheidsrisico's en mogelijke maatregelen om ze te verkleinen.

2.5.8 Landschap

In de gemeente Overbetuwe komen drie grote landschappelijke typering voor: oeverwallen, komgronden en uiterwaarden.

De landschappelijke kwaliteiten die in het buitengebied aanwezig zijn, worden in het bestemmingsplan als volgt samengevat:

- kleinschaligheid op de oeverwallen, waarbij landschapselementen en hoogteverschillen op een aantal plaatsen nog herkenbaar zijn;
- grootschalige openheid, met name Hollanderbroek (open komgronden);
- oude ontwateringssysteem van Linge en Zegen in open komgronden;
- openheid van de uiterwaarden langs de Waal en Neder-Rijn (met uitzondering van het gedeelte tussen Randwijk en Heteren).

In bijlage 5 is een kaart met de landschappelijke waarden opgenomen.

Het beleid aangaande deze landschappelijke kwaliteiten is behouden, beschermen en ontwikkelen. Bij de komgronden gaat het gericht om het behouden en beschermen van de grootschalige openheid. Bij de oeverwallen gaat het gericht om het versterken van de kleinschaligheid door behoud, herstel en ontwikkeling van landschapselementen. Bij de uiterwaarden gaat het om het combineren van de functies landbouw en natuur en de ontwikkeling van natuur(lijke elementen).

Daarnaast is in het kader van het beleidsvoornemen om in 2030 een klimaatneutrale gemeente te zijn een actiepunten geformuleerd dat door het gebruik van landschap versterkingsplannen functiewijzigingen in het buitengebied alleen mogelijk zijn als dit leidt tot een versterking van de landschappelijke kwaliteit.

2.5.8.1 Aardkundige waarden

Aardkundige waarden zijn die onderdelen van het landschap die duiden op de natuurlijke ontstaansgeschiedenis van het gebied. Het beschermen van aardkundige waarden is in diverse provincies inmiddels een belangrijk onderdeel van het landschaps- en bodembeschermingsbeleid.

Het plangebied bevindt zich in het brede 'oerstroombetal' dat is gevormd doordat de rivieren Rijn en Waal regelmatig hun loop verlegden in de delta tussen de door de ijstij-

den gevormde stuwwallen van de Veluwe en de Utrechtse heuvelrug en het Brabantse dekzandgebied. In het bovenstrooms gedeelte van het rivierengebied bevinden zich relatief grote en vlakke oeverwallen en kleine komgebieden, terwijl het benedenstrooms rivierengebied smalle oeverwallen en zeer uitgestrekte kommen kent.

In de gemeente Overbetuwe zijn drie noord-zuid-gerichte stroomruggen gelegen, herkenbaar als langgerekte, hogergelegen zones in het landschap; Oosterhout-Elst-Driel/Herveld-Andelst-Zetten-Hemmen-Randwijk/Homoet en een stroomrug in oost-westelijke richting; Bemmelen-Elst- Herveld. De komgebieden zijn de van oudsher laaggelegen en natte gebieden die overstromingsgevoelig zijn en zich voor de bedijkingen kenmerkten als ontoegankelijke moerasgebieden. Bij hoog water en onder rustige omstandigheden zetten zich hier de kleinste riviersedimenten af, zoals de fijnste kleideeltjes. Doordat de rivieren hun loop steeds verlegden en daarbij de zandige oeverwallen doorbraken, is zand op klei en klei op zand terechtgekomen. Daarnaast bevinden zich midden in het gebied enkele natuurlijke verhogingen in de vorm van rivierduinen, die zijn ontstaan door windafzettingen vanuit de drooggevallen rivierbeddingen tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien.

In de streekplanuitwerking Waardevolle Landschappen van de provincie Gelderland is een groot deel van de gemeente Overbetuwe aangewezen als waardevol landschap vanwege de gave gradiënten tussen kom-oeverwal en uiterwaard; het Hollanderbroek, een brede schil daaromheen en de uiterwaarden van de Nederrijn. De waardevolle overgangen dienen behouden te blijven en herkenbaar te worden gemaakt in het landschap. Zichtlijnen van de stuwwallen naar de Veluwe of over de Waal zijn daarbij belangrijk.

Het westelijk deel van het plangebied, rond de kernen Randwijk en Zetten, is bovendien onderdeel van het nationaal landschap Rivierenland. Volgens de Nota Ruimte dienen landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten van nationale landschappen hier behouden te blijven, duurzaam te worden beheerd en waar mogelijk te worden versterkt.

2.5.8.2 conclusie

Bij het bestemmingsplan Buitengebied is rekening gehouden met bovenstaand beleid. Dit heeft geleid tot een voorontwerpbestemmingsplan dat in sterke mate consoliderend is en alleen ontwikkelingsmogelijkheden biedt waar deze de landschappelijke kwaliteiten niet aantasten. Derhalve zijn geen grote nadelige gevolgen voor het landschap te verwachten. In het planMER wordt in beschrijvende zin ingegaan op het aspect landschap.

2.5.9 **Luchtkwaliteit**

Sinds de nieuwe Wet Luchtkwaliteit en de definiëring van 'gevoelige bestemmingen' en 'niet in betekenende mate' speelt de fijnstofproblematiek alleen nog bij grotere bouwprojecten een belangrijke rol.

Evenwel zal in het planMER wel worden ingegaan op dit aspect. Terugdringen van fijn stof in de landbouw is namelijk één van de speerpunten van het beleid. In het planMER zal worden onderzocht wat de achtergrondwaarden zijn en of primaire of secundaire ontwikkelingsmogelijkheden in het buitengebied in betekenende mate kunnen bijdragen aan een verslechtering van de luchtkwaliteit en kunnen leiden tot dusdanige

hoge concentraties stikstofdioxide en fijn stof dat er onaanvaardbare gezondheidsrisico's optreden.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect luchtkwaliteit aan de volgende criteria getoetst:

- *toename in betekenende mate fijn stof (PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂) ten gevolge van ontwikkelingen;*
- *sprake van mogelijke grenswaardenoverschrijdingen ten gevolge van ontwikkelingen.*

2.5.10 Natuur

2.5.10.1 Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000-gebieden

Verschillende delen van het buitengebied van de gemeente Overbetuwe maken deel uit van gebieden die zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn of liggen hier nabij. Een aanwijzing onder deze richtlijnen houdt impliciet in dat de gebieden deel uitmaken van het Europese Natura 2000 netwerk van Natuurgebieden. De betrokken Natura 2000-gebieden zijn in dit geval de Uiterwaarden Waal, Uiterwaarden Nederrijn, de Veluwe en de Gelderse Poort. Binnen deze Natura 2000-gebieden zijn habitattypen (vogel)soorten aangewezen waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd. Nieuwe ontwikkelingen mogen geen negatieve effecten hebben op deze instandhoudingsdoelstellingen.

In het nieuwe bestemmingsplan worden ontwikkelingsmogelijkheden geboden die mogelijk kunnen leiden tot significante negatieve invloeden op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. De ontwikkelingsmogelijkheden die geboden worden, vinden geheel plaats buiten de grenzen van de Natura 2000-gebieden. De aard en omvang van de mogelijke negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden in kaart gebracht door middel van een voortoets (ook wel oriënterende habitattoets genoemd). Voor de effectenbeoordeling wordt gebruik gemaakt van alle 19 effectenindicatoren van het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Aan de hand van de reikwijdtes van de effecten en de afstand tot Natura 2000-gebieden wordt een inschatting gemaakt van mogelijk optredende invloeden op instandhoudingsdoelstellingen van de beschermde gebieden zoals die staan beschreven in de betreffende ontwerpbesluiten. Nieuwe ontwikkelingen mogen geen negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstelling van aangewezen waarden.

Indien uit deze toets blijkt dat significante negatieve effecten op voorhand niet zijn uit te sluiten wordt de toets vervolgd door een 'passende beoordeling' in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. In het planMER zal aandacht worden besteed aan het huidige interim toetsingskader ammoniak en Natura 2000 dat de provincie Gelderland op dit moment hanteert (nr. 2009/110, 27 juli 2009).

Beschermde natuurmonumenten

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn ook beschermde natuurmonumenten aangewezen. In enkele gevallen ligt het beschermde natuurmonument binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied, waardoor de aanwijzing als beschermd na-

tuurmonument is komen te vervallen. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurmonument, dat niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied valt, ligt op ruim 7,5 kilometer afstand van het plangebied en betreft het Bronnenbos Refter. Tussen dit beschermde natuurmonument en het buitengebied Overbetuwe liggen de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden Waal en de Gelderse Poort. Voor beide gebieden geldt dat habitattypen aanwezig zijn die gevoeliger zijn voor ammoniak dan habitattypen die voorkomen in het Bronnenbos Refter. Indien uit de toetsing voor de Natura 2000-gebieden blijkt dat (significante) negatieve effecten zijn uit te sluiten danwel met mitigerende maatregelen zijn op te heffen, heeft dit zijn positieve doorwerking op het verderaf gelegen Bronnenbos Refter. In dit geval zijn (significante) negatieve effecten op het beschermde natuurmonument uit te sluiten.

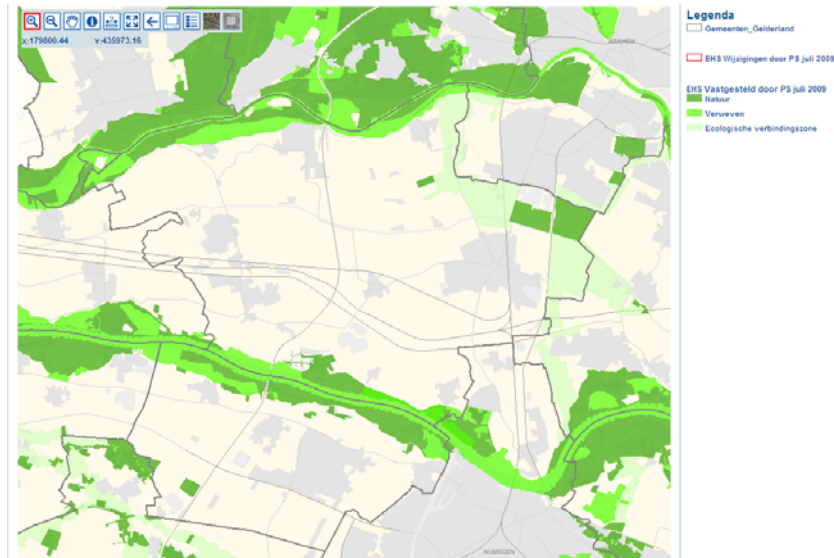
2.5.10.2 *Ammoniakdepositie*

In het plan-MER worden de effecten van ammoniak bepaald aan de hand van een kwalitatieve beoordeling. In deze kwalitatieve beoordeling wordt de locatie van de voor verzuring en vermisting gevoelige habitattypen samen met de kritieke depositiewaarden van stikstof per habitatype bepaald. Indien niet bekend is waar deze habitatypes zich bevinden, wordt de rand van het Natura 2000-gebied als grens gehanteerd. De kritieke depositiewaarden worden afgezet tegen de meest recente achtergrondconcentratie om te bepalen hoeveel ruimte voor ammoniakdepositie beschikbaar is. Hierbij wordt de volgende werkwijze gehanteerd: als de kritieke depositiewaarden overschreden wordt door recente achtergrondconcentratie, is sprake van negatieve ruimte. Met andere woorden: er is dan geen ruimte voor uitbreiding. Positieve ruimte voor uitbreiding is aanwezig als de achtergrondconcentratie lager is dan de kritieke depositiewaarden. Bij deze kwalitatieve beoordeling wordt alleen gebruikt gemaakt van bestaande rapporten van onder andere Alterra. Vanwege de beperkte uitbreidingsmogelijkheden die het bestemmingsplan Buitengebied biedt, worden er geen nieuwe ammoniakberekeningen verricht.

2.5.10.3 *Ecologische Hoofdstructuur*

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS wordt gevormd door de Natura 2000-gebieden, samen met enkele aanwezige waardevolle bos- en natuurgebieden (kernkwaliteit natuur) en agrarische gronden (kernkwaliteit verweving). Al deze gebieden zijn met elkaar verbonden door middel van ecologische verbindingzones.

Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Gedeputeerde Staten beoordelen of een aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS als significant is te beschouwen.

Ligging van de EHS in en rondom de gemeente Overbetuwe (bron: Provincie Gelderland)

In de EHS zijn enkele voor verzuring gevoelige zeer kwetsbare gebieden in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) aangewezen die extra bescherming genieten. De wet beschermt zeer kwetsbare gebieden tegen de uitstoot van ammoniak die wordt veroorzaakt door veehouderijen. Op grond van deze wet wijzen Provinciale Staten gebieden aan die als zeer kwetsbaar worden aangemerkt. In deze gebieden en een zone van 250 meter hieromheen is uitbreiding of het nieuw vestigen van veehouderijen beperkt toegestaan. Buiten deze grens gelden met betrekking tot dat die gebieden geen beperkingen, tenzij overige wetgeving anders zegt (Natuurbeschermingswet 1998). Zeer kwetsbare gebieden kunnen alleen aangewezen worden als ze in de Ecologische Hoofdstructuur gelegen zijn.

In het buitengebied Overbetuwe liggen geen gronden die aangewezen zijn als zeer kwetsbaar in het kader van de Wav. In de omgeving van het buitengebied liggen wel gronden die aangewezen zijn als zeer kwetsbaar. Het betreffen onder andere de bossen van de Veluwe, die tevens aangewezen zijn als Natura 2000-gebied.

In dit planMER worden de effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden op de kernkwaliteiten, ontwikkelingsopgaven en overige natuurwaarden van de EHS besproken (aantasting, versnippering, verstoring, vermesting, verzuring).

2.5.10.4 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt vaste rust- en verblijfplaatsen van flora en fauna. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijke leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Ontwikkelingen kunnen pas getoetst worden aan de Flora- en faunawet als bekend is welke ingrepen of handelingen op welke locatie plaatsvinden. Binnen het bestemmingsplan Buitengebied Overbetuwe is niet bekend welke specifieke ingrepen of handelingen worden uitgevoerd. Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet wordt om deze reden niet noodzakelijk geacht in het planMER. Men dient wel men te allen tijde rekening te houden met de werking van de Flora- en faunawet.

Toetsingcriteria

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect natuur aan de volgende criteria getoetst:

- *effecten van de mogelijke ontwikkelingen op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden*
- *effecten van de ontwikkelingen op de Ecologische Hoofdstructuur (aantasting, versnippering, verstoring, verzuring en vermesting)*

2.5.11 Verkeer en vervoer

Bij ontwikkelingen in het buitengebied kan een toename of verschuiving plaatsvinden van vracht- en personenvervoer.

Gelet op de conserverende aard van het bestemmingsplan is de verwachting dat de negatieve gevolgen beperkt zullen blijven.

De mogelijke ontwikkelingen zijn kleinschalig en zullen niet leiden tot een dermate toename van het verkeer dat er knelpunten ontstaan of de wegcapaciteit ontoereikend wordt. Deze effecten zullen niet nader worden onderzocht in het planMER.

2.5.12 Water

Ontwikkelingen in het buitengebied kunnen leiden tot toename van het verhard oppervlak, lozing van afvalwater en bodem(water)gebruik.

Gelet op de conserverende aard van het bestemmingsplan is de verwachting dat de negatieve gevolgen voor de waterhuishouding beperkt zullen blijven. Het aspect water zal daarom niet nader worden onderzocht in het planMER.

3 Milieubeoordeling

3.1 Inventarisatie bestaande en autonome situatie

Allereerst wordt de bestaande situatie van het milieu beschreven voor wat betreft de aspecten die nader beschreven en beoordeeld worden. De huidige kwaliteit van deze aspecten, die in het vorige hoofdstuk uitvoerig zijn omschreven, zal globaal worden beschreven.

Verder wordt aandacht besteed aan de te verwachten autonome ontwikkelingen. Autonome ontwikkelingen zijn die ontwikkelingen die in en om het plangebied plaatsvinden wanneer de voorgenomen ontwikkeling van het buitengebied niet actief wordt gestuurd.

De bestaande situatie tezamen met de autonome situatie vormt de referentiesituatie.

3.2 Alternatieven

Alternatieven spelen een belangrijke rol in de milieueffectrapportage. Het MER dient een aantal redelijke alternatieven te bevatten, die zodanig zijn gekozen dat het de besluitvorming van het bestemmingsplan ondersteunt met milieu-informatie.

Aangezien het voorontwerpbestemmingsplan reeds mogelijkheden biedt voor de primaire en secundaire plan-m.e.r.-plichtige activiteiten, worden de mogelijkheden die het voorontwerpbestemmingsplan biedt als alternatief behandeld. Het spanningsveld van dit MER zit in de groei van de veehouderij enerzijds en het behoud van natuur anderzijds. Daarom zal het voorgenoemd alternatief, de mogelijkheden van het voorontwerpbestemmingsplan, vergeleken worden met scenario's die zijn afgeleid van de bandbreedte die de relevante ontwikkelingen de aankomende 10 jaar door kunnen maken. De alternatieve scenario's zullen in samenspraak met de gemeente Overbetuwe worden opgesteld onder andere met behulp van een brede ambtelijke sessie. De alternatieven worden onderling en met de referentiesituatie vergeleken op basis van de voorgestelde beoordelingswijze en -criteria zoals weergegeven in hoofdstuk 2.

In een planMER is een meest milieuvriendelijke alternatief niet verplicht; dit zal dan ook niet onderzocht worden.

3.3 Beoordelingskader

3.3.1 Onderzoekscriteria

In het vorige hoofdstuk is aangegeven welke milieuaspecten betrokken worden in de beoordeling van de alternatieven op de milieugevolgen. Daarbij is vermeld welke toetsingscriteria gehanteerd worden.

In de onderstaande tabel is het beoordelingskader geschetst met de beoordelen milieuaspecten en bijbehorende toetsingscriteria.

Milieuaspect	Toetsingscriterium
Geur	<ul style="list-style-type: none"> – toename / afname van het aantal geurgehinderden – noodzaak om een gemeentelijke verordening met een afwijkende norm voor de geurconcentratie vast te stellen
Luchtkwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> – toename in betekenende mate fijnstof (PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂) ten gevolge van ontwikkelingen – sprake van mogelijke grenswaardenoverschrijdingen ten gevolge van ontwikkelingen.
Natuur	<ul style="list-style-type: none"> – effecten van de mogelijke ontwikkelingen op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden – effecten van de ontwikkelingen op de Ecologische Hoofdstructuur (aantasting, versnippering, verstoring, verzuring en vermisting)

3.3.2 Wijze van beoordeling

Omdat in veel gevallen nog niet bekend is welke ontwikkelingen op welke plek gaan plaats vinden, kan deze beoordeling niet - zoals bijvoorbeeld in een besluitMER - kwantitatief plaats vinden. Deze beoordelingen zullen kwalitatief plaats vinden. Er wordt gebruik gemaakt van bestaande onderzoeken; uitgangspunt is dat er geen nieuwe berekeningen hoeven te worden uitgevoerd.

De beoordeling vindt plaats aan de hand van een vijfpunts-schaal.

- Grote verslechtering
- Aanmerkelijke verslechtering
- Geen noemenswaardige verbetering of verslechtering
- + Aanmerkelijke verbetering
- ++ Grote verbetering

3.4 Passende beoordeling

De werkwijze die gevolgd wordt in de passende beoordeling is een vervolg op de werkwijze die in de voortoets wordt gehanteerd. In de voortoets lag de focus vooral op het uitsluiten van effecten op logische gronden. De overgebleven mogelijke effecten vormen knelpunten, waardoor een passende beoordeling noodzakelijk is. De passende beoordeling is gericht op het beschrijven van de knelpunten met behulp van zoveel mogelijk literatuurgegevens. In het geval dat literatuurgegevens niet voorhanden zijn of niet van voldoende kwaliteit, wordt gebruik gemaakt van expert judgement. Ook reeds bestaande modelberekeningen worden ingezet om de mogelijk optredende effecten zoveel mogelijk te beschrijven. De beschrijving van effecten wordt vergeleken met de instandhoudingsdoelstellingen van betrokken Natura 2000-gebieden en de huidige staat van de gebieden. Daarmee ontstaat inzicht in de uitwerking van mogelijk optredende effecten en kunnen ook mitigerende maatregelen worden opgenomen die leiden tot bescherming van instandhoudingsdoelstellingen. De passende beoordeling wordt als bijlage aan het planMER toegevoegd.

4 Procedure en planning

4.1 Rol van de actoren

Omdat de gemeente Overbetuwe tegelijkertijd zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag is voor de plan-m.e.r., is gekozen voor een interne verdeling van de rollen tussen de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Voor de rolverdeling is aangesloten bij het bepaalde in artikel 7.1 lid 4 van de Wet milieubeheer en bij de procedure van het bestemmingsplan. Concreet betekent dit dat het college van burgemeester en wethouders de voorbereiding van het planMER voor haar rekening neemt en dat deze tezamen met het bestemmingsplan wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Derhalve treedt het college van burgemeester en wethouders tijdens de voorbereiding van het planMER als het bevoegd gezag en de gemeenteraad treedt als bevoegde gezag op bij de vaststelling van het bestemmingsplan inclusief de planMER.

4.2 Contactgegevens

Het voornemen om het planMER op te stellen is op 3 februari 2010 aangekondigd door middel van een kennisgeving in de plaatselijke huis aan huis weekbladen (Het Gemeente Nieuws).

De notitie reikwijdte en detailniveau wordt verzonden aan de in paragraaf 4.2.1. genoemde bestuursorganen en actoren. Die instanties worden in de gelegenheid gesteld om een mening te geven over deze notitie reikwijdte en detailniveau.

De genoemde instanties worden in de gelegenheid gesteld binnen 6 weken na verzending van de notitie te reageren op de voorgestelde aanpak van het planMER. De reacties kunnen per e-mail of per post worden aangeleverd bij :

Gemeenteraad Overbetuwe
t.a.v. H. Bos
Postadres: Postbus 11, 6660 AA Elst
e-mailadres: h.bos@overbetuwe.nl

4.2.1 Raadpleging naar aanleiding van de notitie reikwijdte en detailniveau

De gemeente heeft eigen ruimte voor de inrichting van de plan-m.e.r.-procedure. Evenwel is deze notitie reikwijdte en detailniveau ook bedoeld om relevante bestuursorganen en belanghebbenden te informeren over de aanpak van de milieueffectstudie en om hen te raadplegen. Eventuele opmerkingen van bovenstaande instanties kunnen worden meegenomen in het verdere vervolg van de planMER.

De volgende instanties worden geraadpleegd:

Bestuursorganen

- Gedeputeerde Staten van Gelderland
- Burgemeester en Wethouders van de omliggende gemeenten; Wageningen, Renkum, Arnhem, Lingewaard, Nijmegen, Beuningen en Neder-Betuwe;
- VROM-inspectie Oost;

- Rijkswaterstaat;
- LNV regio directie Oost;
- Waterschap Rivierenland.

Overige actoren

- Staatsbosbeheer regio Oost, District Rivierenland;
- LTO regio Noord;
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- Commissie voor de m.e.r. (CMER / IEA) te Utrecht.

4.3 Globale planning

Het milieuonderzoek zal naar verwachting in mei worden afgerond. Het ter visie leggen van het ontwerpplan tot herziening van de bestemmingsplannen Buitengebied is gepland in juni 2010.

Bijlage 1: Voortoets

**Bijlage 2: plangebied bestemmingsplan Buitengebied
Overbetuwe**

Bijlage 3: toegestane nieuwvestiging melkveehouderijen

**Bijlage 4: archeologie - kaart & regels voorontwerpbe-
stemmingsplan Buitengebied Overbetuwe**

Bijlage 5: landschapswaarden

Bijlage 6: beleid

Deze bijlage geeft de belangrijkste beleidskaders weer voor het toetsen van de primaire en secundaire ontwikkelingsmogelijkheden in het buitengebied van Overbetuwe. Het betreft de milieuthema's die in het planMER met een hoger detailniveau aan bod komen (beschrijvend en toetsend).

Europees beleid

Het milieubeleid van de Europese Unie (EU) is vastgelegd in richtlijnen. Deze richtlijnen zijn bindend voor de lidstaten van de EU. Hieronder worden enkele Europese richtlijnen beschreven die in het bijzonder van toepassing zijn op dit MER.

IPPC-richtlijn

De IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention and Control) heeft tot doel milieubelastende activiteiten door grote bedrijven preventief tegen te gaan en te bestrijden met een integrale vergunning, gebaseerd op de best beschikbare technieken (BBT). Bij het verlenen van milieuvergunningen moeten decentrale overheden (provincies, gemeenten en waterschappen) rekening houden met de IPPC-richtlijn. De IPPC-richtlijn is volledig geïmplementeerd in de Nederlandse milieuwetgeving, waaronder de Wet Milieubeheer, Wet verontreiniging oppervlaktewateren en Wet ammoniak en veehouderij.

Nationaal beleid

Natuurwetgeving

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van natuurgebieden in Nederland en is gericht op gebiedsbescherming. Sinds 1 oktober 2005 zijn tevens de verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden in de Natuurbeschermingswet 1998 opgenomen. Deze wet bepaalt in Nederland welke activiteiten wel en niet mogen plaatsvinden in en/of nabij deze beschermde gebieden. Voor activiteiten die schadelijk zijn voor de natuurgebieden en instandhoudingsdoelstelling geldt een vergunningplicht. De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- 1 Natura 2000-gebieden;
- 2 beschermde natuurmonumenten;
- 3 gebieden die de Minister van LNV aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen (met uitzondering van verplichtingen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn), zoals Wetlands.

Voor de aangewezen soorten en habitats zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld die worden uitgewerkt in beheerplannen. De beheerplannen, die ook duidelijkheid moeten geven over de activiteiten die wel of niet plaats kunnen vinden, zijn nog niet definitief vastgesteld. In Nederland zijn nog niet alle grenzen van de Natura 2000-gebieden definitief aangewezen, de ontwerp-aanwijzingsbesluiten liggen nu ter inzage.

Voor activiteiten die plaatsvinden in of nabij een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet dient een voortoets plaats te vinden om de ingreep te toetsten op mogelijke effecten op de aangewezen gebieden en natuurwaarden (inclusief cumulerende effecten). Volgt uit deze voortoets (oriënterende fase) de conclusie dat er zeker geen sprake is van een negatief effect, dan hoeft geen ontheffing te worden verleend. Is er mogelijk wel een negatief, maar zeker niet significant effect dan dient een vergunning te worden aangevraagd middels een verslechterings- of verstoringstoets. Als er kans is op significante negatieve effecten, dan dient een passende beoordeling plaats te vinden.

In het MER is een voortoets uitgevoerd om te bepalen of mogelijk negatieve effecten van de beoogde activiteit op beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet te verwachten zijn. Hierbij wordt onderzoek verricht naar de voorkomende natuurwaarden en instandhoudingsdoelstellingen, de gevoeligheid van de natuurwaarden voor ammoniakdepositie (=kritische depositiewaarde), de achtergronddepositie en de ammoniakdepositie veroorzaakt door de beoogde activiteit. Ook wordt beoordeeld of er mogelijk andere negatieve effecten kunnen optreden.

Flora- en faunawet

Soortenbescherming wordt in Nederland geregeld via de Flora- en faunawet. Alle planten- en diersoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen zijn beschermd in deze wet. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied in zowel beschermde natuurgebieden als daarbuiten. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast. In de praktijk komt het erop neer dat beschermde planten en dieren zoveel mogelijk met rust gelaten moeten worden.

In de Flora- en faunawet zijn verbodsbepalingen opgenomen. De procedurele consequenties voor het overtreden van de verbodsbepaling zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Voor algemeen voorkomende soorten is een vrijstelling mogelijk (tabel 1 soorten) voor strikter beschermde soorten (tabel 2 en 3) is voor het overtreden van verbodsbepalingen een ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Indien gewerkt wordt volgens een door LNV goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit tabel 2 tevens een vrijstelling verkregen worden.

Naast de verbodsbepalingen geldt bij elk project tevens een zorgplicht. Deze zorg houdt in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd, teneinde die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Eenieder dient zó te handelen of juist handelingen na te laten, dat de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten daarvan géén of zo min mogelijk hinder ondervinden. De zorgplicht geldt altijd voor alle van in Nederland voorkomende soorten planten en dieren, ongeacht of de soort beschermd is en ongeacht of een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Wet ammoniak en veehouderij

De Wet ammoniak en veehouderij (hierna te noemen Wav) beschermt zeer kwetsbare gebieden tegen de depositie van ammoniak die wordt veroorzaakt door veehouderijen. Op grond van deze wet wijzen Provinciale Staten gebieden aan die als zeer kwetsbaar worden aangemerkt. In deze gebieden en in een zone van 250 meter hieromheen is uitbreiding of het nieuw vestigen van veehouderijen beperkt. Buiten deze grens gelden geen beperkingen, tenzij overige wetgeving anders zegt (Natuurbeschermingswet 1998). Zeer kwetsbare gebieden kunnen alleen aangewezen worden als ze in de Ecologische Hoofdstructuur gelegen zijn.

In 2007 is deze wet gewijzigd. Sindsdien is het aantal gebieden dat onder de Wav valt verminderd. Kwetsbare gebieden vallen niet meer onder de Wav. Bovendien komt rondom deze vervallen gebieden geen 250 meter zone te liggen en vervallen de beperkingen voor veehouderijen. Overigens blijven beperkingen van andere wetten en plannen, zoals de reconstructiezonering en de Natuurbeschermingswet 1998, wel gelden. Gebieden die wel onder de bescherming van de Wav vallen zijn aangewezen als zeer kwetsbare gebieden.

Op 1 juli 2009 hebben Provinciale Staten het besluit tot aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden vastgesteld. Op 23 november 2009 heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het besluit goedgekeurd. Het besluit van Provinciale Staten is op 8 december 2009 gepubliceerd in het Provinciaal Blad en trad een dag later in werking.

Bij de beslissing betreffende het verlenen van de milieuvergunning voor het oprichten of veranderen van een veehouderij dient het bevoegde gezag de gevolgen van de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven te betrekken. Uitsluitend de nadelige gevolgen van de ammoniakdepositie op zogenaamde zeer kwetsbare gebieden dienen in het kader van de Wav te worden beoordeeld.

Omdat de intensieve veehouderijen in het buitengebied veelal onder de reikwijdte van de Europese IPPC-richtlijn vallen, dient tevens te worden beoordeeld of er door het oprichten en uitbreiden van intensieve veehouderijen een ammoniakdepositie te verwachten is op de voor verzuring gevoelige gebieden in de omgeving van het buitengebied.

Waterwet

Op 22 december 2009 is de Waterwet in werking getreden. Een achttal wetten is samengevoegd tot één wet; de Waterwet.

De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater en verbetert de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Daarnaast levert de Waterwet een flinke bijdrage aan kabinetsdoelstellingen zoals vermindering van regels, vergunningstelsels en administratieve lasten.

Een belangrijk gevolg van de Waterwet is dat de huidige vergunningstelsels uit de afzonderlijke waterbeheerwetten worden gebundeld. Dit resulteert in één vergunning, de Watervergunning, die met een wettelijk vastgesteld aanvraagformulier kan worden aangevraagd.

Wet milieubeheer

De Wet milieubeheer typeert bedrijven in de hoofdgroepen A, B en C.

Type A bedrijven kennen het lichtste regime en zijn vrijgesteld van een vergunning of melding. Type B bedrijven kennen een meldingsplicht. De in het buitengebied gelegen type C bedrijven dienen te beschikken over een milieuvergunning op grond van de Wet milieubeheer. Dit geldt voor zowel de bestaande bedrijven als de nieuwe bedrijven. In de milieuvergunning is vastgelegd welke activiteiten, in welke omvang en op welke tijdstippen een bedrijf mag uitoefenen. Voor het verlenen van een vergunning zijn de gevolgen die de inrichting kan veroorzaken voor het milieu in beeld gebracht. De hindercontouren (bijvoorbeeld, geluid, lucht, geur) zijn vastgelegd. Aan de vergunning zijn voorschriften verbonden waaraan de bedrijven zich dienen te houden. Door de milieuvergunning van een bedrijf te beoordelen kan inzicht gekregen worden in de impact van een bedrijf op zijn omgeving. De 'vergunde' hindercontouren van de aanwezige bedrijven geven inzicht in de huidige milieubelasting. Vervolgens kan beoordeeld worden of er nog 'milieuruimte' over is in het gebied voor doorgroei van de bestaande bedrijven en /of inplaatsing van nieuwe bedrijven.

Voor individuele (concrete) aanvragen om een milieuvergunning zal het bevoegd gezag per geval de situatie beoordelen. Bij de beslissing op de aanvraag betreft het bevoegd gezag onder andere de bestaande toestand van het milieu, de gevolgen voor het milieu die de inrichting kan veroorzaken en de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen die van belang zijn met het oog op de bescherming van het milieu.

Voor deze beoordeling zijn bijzondere wetten en richtlijnen vastgesteld die hierna worden beschreven.

Wet Luchtkwaliteit

Op 15 november 2007 is de 'Wet luchtkwaliteit' in werking getreden. Hiermee wordt de wijziging van de Wet milieubeheer op het gebied van luchtkwaliteitseisen (hoofdstuk 5 titel 2) bedoeld. Deze wet vervangt het Besluit luchtkwaliteit uit 2005 en is een implementatie van de Europese kaderrichtlijn luchtkwaliteit en de dochterrichtlijnen waarin onder andere grenswaarden voor de luchtkwaliteit ter bescherming van mens en milieu zijn vastgesteld. De luchtkwaliteit moet betrokken worden in alle besluitvorming rondom projecten die mogelijk invloed op de luchtkwaliteit hebben. De wet- en regelgeving moet in acht worden genomen bij het verlenen van milieuvergunningen.

De nieuwe wet- en regelgeving omtrent luchtkwaliteit onderscheidt bestemmingen die extra gevoelig zijn (gevoelige bestemmingen zoals scholen en kinderdagverblijven) en maakt onderscheid tussen projecten die "in betekende mate" (IBM) en "niet in betekende mate" (NIBM) leiden tot een verslechtering van de luchtkwaliteit. NIBM projecten hoeven niet langer getoetst te worden aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit.

Daarnaast moet de mate van blootstelling aan luchtverontreiniging worden meegenomen in de afweging of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening, dus of het aanvaardbaar is om een bepaald project op een bepaalde plaats te realiseren. Afhankelijk van de concentraties luchtverontreinigende stoffen waaraan een persoon blootgesteld wordt, kunnen acute en chronische gezondheidseffecten optreden. Gezondheidsproblemen zoals keel- en neusirritatie en astmatische klachten, treden met name op bij smogvorming. Chronische effecten treden pas op na langere tijd van blootstelling aan te hoge concentraties luchtverontreinigende stoffen.

De Europese Unie heeft grenswaarden vastgesteld voor de stoffen stikstofdioxide (NO₂), fijn stof (PM_{2,5} en PM₁₀), benzeen (C₆H₆), zwaveldioxide (SO₂), lood (Pb) en koolmonoxide (CO).

De concentraties van deze stoffen in de buitenlucht moeten maximaal aan de gestelde grenswaarden voldoen. De ervaring leert dat in Nederland de grenswaarden voor zwaveldioxide (SO₂), lood (Pb) en koolmonoxide (CO) sinds 2002 niet meer worden overschreden¹. Berekningen van TNO tonen aan dat dit de aankomende tien jaar ook niet het geval zal zijn². De concentraties benzeen liggen in de regel ook ver onder de grenswaarden. Deze kunnen echter sterk oplopen in situaties waar sprake is van grote parkeerterreinen of grote parkeergarages die niet voldoen aan de NEN 2443 eisen. Het NSL heeft tot doel om uiterlijk in 2015 aan de grenswaarden te voldoen. Op plaatsen waar wordt voldaan aan de grenswaarden voor PM₁₀ wordt naar verwachting ook dan namelijk ook voldaan aan die voor PM_{2,5}³. Dit planMER richt zich op de concentraties van de stoffen stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀).

Stikstofdioxide (NO₂) komt vrij bij verbranding van fossiele brandstoffen en soms als procesemissie van de industrie. Veruit de belangrijkste bron van stikstofdioxide in de buitenlucht is het gemotoriseerde verkeer. Andere mogelijke bronnen zijn de industrie (met name stookinstallaties voor energieopwekking), landbouw, huishoudens (cv-ketel, open haard) en bronnen in het buitenland. De gezondheidseffecten bestaan uit het verminderen van de longfunctie en het optreden van astmatische klachten of irritatie van de luchtwegen door het blootstellen aan te hoge concentraties stikstofdioxide.

Fijn stof is het hele jaar een belangrijke component van smog. Fijn stof is net als zwarte rook, Benzo(a)pyreen (Bap) en zware metalen een onderdeel van deeltjesvormige luchtverontreiniging. Fijn stof is de belangrijkste indicator voor gezondheidsrisico's. De gezondheidseffecten bestaan uit een verhoogd risico op voortijdig overlijden ten gevolge van luchtwegaandoening of hart- en vaatziekten. Ook kunnen hoge fijn stofconcentraties leiden tot een vermindering van de longfunctie, tot luchtwegklachten en tot een toename van het aantal ziekenhuisopnamen.

Concentratie van veehouderij kan de kans op overschrijding van de fijn stof normen verhogen. Het ministerie van VROM hanteert een tweesporenbeleid om de fijn stofproblematiek in de landbouw op te lossen. Dit zijn het saneren van bestaande overschrijdingen en het voorkomen van nieuwe overschrijdingen. De verwachting is dat het vooral voor pluimveebedrijven lastig kan zijn om aan de normen te voldoen, zodat er knelpunten in de vergunningverlening kunnen ontstaan. Met name gecombineerde luchtwassers kunnen de uitstoot van fijn stof sterk beperken en leiden tot lagere emissies van ammoniak en geur. Daarnaast loopt in opdracht van LNV een onderzoek naar fijn stofreducerende maatregelen binnen de pluimveesector. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de Animal Science Group in Wageningen. Vooral het aanbrengen van een oliefilm op pluimvee lijkt een maatregel die veel potentie heeft om de uitstoot van fijn stof te beperken.

---

¹ RIVM, Jaaroverzicht luchtkwaliteit 2002, Rapport 500037004, Bilthoven 2004.

² Wesseling, J.P. en P.Y.J. Zandveld (2006), bijlagen bij luchtkwaliteitsberekeningen in het kader van de ZSM/spoedwet, TNO-Rapport R2006, november 2006.

³ MNP, Matthijsen, J. en ten Brink, H.M., PM_{2,5} in the Netherlands. Consequences of the new European air quality standards, Rapport 500099001, Milieu- en Natuurplanbureau, okt 2007.

De wet- en regelgeving in het kader van fijn stof is op dit moment nog in ontwikkeling. De verwachting is dat de regelgeving verder zal worden uitgewerkt in de toekomst, mede gezien de eisen die de Europese Unie stelt.

Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt het toetsingskader voor de geurhinder vanwege tot veehouderijen behorende dierenverblijven. De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object. Als de geuremissie van een dier bekend is, wordt met een verspreidingsmodel de geurbelasting op een geurgevoelig object berekend. De geurbelasting op het geurgevoelig object wordt getoetst aan de normen (in de wet 'waarden' genoemd). Als de geuremissie van een dier niet bekend is, stelt de wet minimumafstanden tussen de veehouderij en een geurgevoelig object.

AMvB Huisvesting

In Nederland is het ammoniakemissie-beleid in het kader van de IPPC geïntegreerd in het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. Dit besluit is strenger dan de eisen uit de BREF documenten (best bestaande technieken). Het besluit stelt emissie-arme eisen aan bepaalde dierverschikkingen. Hiertoe zijn in het besluit maximale emissiewaarden opgenomen. Op grond van de AMvB Huisvesting mogen bij vergunningverlening aan IPPC bedrijven (de intensieve veehouderijen) enkel nog emissiewaarden gelijk of lager aan de maximale emissiewaarde worden toegepast. Om te voldoen aan de eis uit de Europese IPPC-richtlijn om voor IPPC bedrijven zonodig strengere emissiegrenswaarden vast te stellen vanwege de technische kenmerken en geografische ligging alsmede de plaatselijke milieumomstandigheden, heeft de minister van VROM op 25 juni 2007 de "Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij" vastgesteld. De beleidslijn is bedoeld als handreiking voor het bevoegde gezag. Aan de hand van de beleidslijn kan het bevoegde gezag bepalen of en in welke mate vanwege de lokale milieusituatie strengere emissie-eisen dan bij toepassing van BBT in een vergunning voor een IPPC-veehouderij moeten worden opgenomen. Gemeenten kunnen bij de aanvraag van vergunningen voor uitbreiding of nieuwvestiging van intensieve veehouderijen, op grond van de AMvB Huisvesting dus strengere emissie-eisen stellen, bij bijvoorbeeld gecombineerde luchtwassers strenger dan de BBT.

Meststoffenwet

Bij intensieve veehouderijen komt drijfmest vrij. Deze mest wordt doorgaans van het bedrijf afgevoerd en elders aangewend als meststof in overeenstemming met de meststoffenwet. Per 1 januari 2006 is de gewijzigde meststoffenwet van kracht. Belangrijkste wijziging in de nieuwe meststoffenwet 2006 is de introductie van het stelsel van gebruiksnormen. Er geldt een gebruiksnorm ten aanzien van dierlijke meststoffen. Tevens dient rekening te worden gehouden met een stikstofgebruiksnorm en fosfaatgebruiksnorm. Met de gift aan dierlijke meststoffen, kunstmeststoffen en overige organische meststoffen mogen deze gebruiksnormen niet worden overschreden. De introductie van stikstofgebruiksnormen en de gebruiksnorm voor dierlijke meststoffen is een directe uitwerking van de Europese Nitraatrichtlijn. Deze stelt dat de concentratie nitraat in grondwater maximaal 50 milligram per liter mag zijn. Aan deze verplichting kan alleen worden voldaan wanneer maatregelen worden genomen die de toevoer van stikstof beperken, dus een stelsel van gebruiksnormen. Ondanks dat de meststoffenwet geen toetsingskader is bij milieuvergunningverlening, is deze wet wel

van invloed op de bedrijfsvoering. Verder is aangegeven in de meststoffenwet dat er bij veehouderijen voor minimaal 6 maanden opslag van mest beschikbaar moet zijn.

Provinciaal beleid

Provinciale structuurvisie/ Streekplan Gelderland 2005

Het Streekplan Gelderland 2005 heeft de status van provinciale structuurvisie gekregen. Hierin is het provinciale ruimtelijke beleid vastgelegd. De voorschriften in de ruimtelijke verordening worden hierop gebaseerd. Onderstaand een samenvatting van het ruimtelijk beleid zoals opgenomen in het Streekplan Gelderland 2005 en daarmee de provinciale structuurvisie.

De vitaliteit en kwaliteit van het landelijk gebied staan onder druk. De primaire productie van land- en tuinbouw heeft een steeds kleiner aandeel in de regionale economie. Ook de kwaliteit van de natuur staat onder druk, mede als gevolg van versnippering van ecologische verbanden, en de milieukwaliteit van bodem en water. De vitaliteit van het landelijk gebied staat ook onder druk door 'ontgroening'. In combinatie met schaalvergrotingstendensen in voorzieningen tast dit de leefbaarheid aan. De betekenis van de vrijetijdseconomie neemt toe.

De ecologische hoofdstructuur wordt gerealiseerd en er wordt ingezet op verbetering van de noodzakelijke milieu- en waterkwaliteit voor de beoogde natuurdoelen.

Op onderstaand kaartfragment is een uittreksel van de streekverbeelding opgenomen, waarop de verschillende bestemmingen/aanduidingen zijn aangegeven.

Water

Binnen de gemeente Overbetuwe bevindt zich een locatie die in het streekplan is aangewezen als 'zoekruimte regionale waterberging'. De waterschappen zullen binnen de zoekgebieden het areaal dat feitelijk nodig is voor regionale waterberging definitief begrenzen in overeenstemming met de gemeenten. In de Streekplanuitwerking waterberging worden richtlijnen gegeven om de tijdelijke berging van overtollig regenwater ruimtelijk mogelijk te maken. In deze streekplanuitwerking is de Linge aangewezen als te verruimen watergang waarbinnen waterberging plaats kan vinden. De provincie stelt dat voor het vasthouden van water waterlopen aangepast moeten worden, gericht op verruiming van de bergingscapaciteit van het watersysteem. Daarbij dient zo veel mogelijk een koppeling plaats te vinden met fysieke ingrepen in de nabijheid van bestaande waterlopen, bijvoorbeeld in het kader van het realiseren van andere (water)doelen.

Natuur

De natuur in Gelderland is zeer divers van karakter. Bescherming en kwaliteitsverbetering is niet alleen ecologisch van belang, maar ook voor recreatie en toerisme en als vestigingsfactor voor wonen en bedrijvigheid.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in Gelderland (een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen) is in aanleg. Een gedeelte van het grondgebied van Overbetuwe behoort tot de EHS.

Het door het rijk op grond van Europese regelgeving aangewezen Vogelrichtlijngebied behoort eveneens tot de EHS. Binnen de EHS geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmer-

ken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken, heeft de provincie de te beschermen en te behouden wezenlijke kenmerken en waarden gespecificeerd per gebied in de streekplanuitwerking 'Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische hoofdstructuur'.

Landschap

Gelderland omvat een grote variatie aan landschappen met een rijke cultuurhistorie. Toenemende verstedelijking kan afbreuk doen aan de visueel-ruimtelijke kenmerken en landschapsstructuren die veelal de basis vormen voor regionale identiteit. Ruimtelijke ontwikkelingen moeten niet alleen worden afgestemd op aanwezige landschapskenmerken, maar er ook aan bijdragen dat de landschappelijke samenhang verbetert. De provincie benadert het landschap met een ontwikkelingsgerichte strategie waarbij de 'ja, mits'-benadering wordt gehanteerd. Dat wil zeggen dat de ontwikkeling van gebruiksfuncties moet bijdragen aan verbetering van de landschappelijke samenhang. Het overgrote deel van het plangebied van Overbetuwe is aangeduid als waardevol landschap. Het ruimtelijk beleid hiervoor is: behouden en versterken van de landschappelijke kernkwaliteiten.

Binnen het waardevolle landschap in Overbetuwe is tevens waardevol open gebied gelegen. In deze gebieden geldt de grootschalige openheid als belangrijke kernkwaliteit. Ruimtelijke ingrepen die de openheid aantasten zijn hier niet toegestaan. Voor overige ruimtelijke ingrepen geldt een 'nee, tenzij'-benadering. Dat wil zeggen dat de ruimtelijke ontwikkeling afhankelijk is van de bijdrage aan de landschapskwaliteit. In de Streekplanuitwerking 'waardevol landschap' geeft de provincie aan welke landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten aan de orde zijn in de gebieden. De uitwerking levert geen nieuw beleid op, maar zorgt voor meer duidelijkheid. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden moeten afwegingen worden gemaakt. De uitwerking is daarmee voor gemeenten een middel waarmee zij afwegingen gefundeerd kunnen maken.

De kernkwaliteiten die de provincie aangeeft in het Streekplanbeleid zijn voor het Waardevol landschap Hollanderbroek:

- de gave gradiënten en ensembles van kom-oeverwal-uiteerwaard. Het betreft herkenbare overgangen;
- open grootschalig komgebied met weidebouw temidden van kleinschalige oeverwallen. De oeverwal bij Homoet doorbreekt het open komgebied. Percelen worden begrensd door weteringen en sloten. Ook zijn van oudsher her en der bosjes aanwezig in dit komgebied;
- bebouwingsconcentraties zijn aanwezig op de oeverwallen in de dorpen wat een contrast vormt met de open komgronden waar enkele hoeven aanwezig zijn;
- het oude ontwateringssysteem van de Linge en zegen. De Linge is hier een gegraven wetering die in de Late Middeleeuwen voor het centraal en beter regelen van de ontwatering van de vele dorps- en gehuchtpoldertjes geschikt is gemaakt;

De kernkwaliteiten die de provincie aangeeft in het Streekplanbeleid zijn voor Waardevol landschap Uiterwaarden Neder-Rijn:

- de rivier kent een smal, verstild en laagdynamisch karakter. De overgang naar de stuwwal in het noorden kent plaatselijk geen doorsnijdingen;
- de weidse vergezichten over de rivier en uitzicht op deze stuwwallen (Veluwe en Utrechtse Heuvelrug);

- de openheid van de uiterwaarden met nauwelijks bebouwing en grotendeels grasland.

Land- en tuinbouw

De Gelderse land- en tuinbouw is en blijft een sector waarin ingrijpende veranderingen plaatsvinden. Zuivere agrarische bedrijven die worden voortgezet hebben behoefte aan groei wat betreft oppervlakte, gebouwen en productie. Daarnaast is op veel bedrijven sprake van verbreding van functies en zijn er veel bedrijven die worden beëindigd. Dit zal leiden tot een forse toename van het aantal vrijkomende agrarische gebouwen. Uitgangspunt voor het ruimtelijk beleid is dat de bedrijfsontwikkeling in de landbouw wordt gefaciliteerd onder voorwaarden van economische en ecologische duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit.

De grondgebonden landbouw speelt een belangrijke rol als beheerder van het landelijk gebied. De sector staat onder druk en de algemene tendens is dat veel bedrijven stoppen en een relatief gering aantal overblijft. Zij krijgt ruimte om haar agrarische activiteiten uit te breiden. Nieuwvestiging van volwaardige grondgebonden melkveebedrijven en akkerbouwbedrijven is toegestaan, behalve in het groenblauwe raamwerk en in de weidevogel- en ganzengebieden van provinciaal belang.

Recreatie en toerisme

De groeiende behoefte aan beleving van natuur en landschap, rust en het buitenleven in het algemeen heeft geleid tot nieuwe toeristische concepten als natuurtoerisme, cultuurtoerisme en plattelandstoerisme. Deze vormen van recreatie en toerisme kunnen een waardevolle bijdrage leveren aan de leefbaarheid van het landelijk gebied en kunnen een nieuwe functie vormen voor vrijgekomen agrarische bedrijven. De provincie wil daarom ook de extensieve vormen van recreatie en toerisme stimuleren. Voorwaarde blijft dat de extensieve vormen van recreatie te verenigen moeten zijn met natuur- en landschapsdoelstellingen.

Binnen het groenblauwe raamwerk en de concentratiegebieden voor intensieve teelten is nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve recreatieve en toeristische voorzieningen uitgesloten. In multifunctioneel gebied blijft uitbreiding en nieuwvestiging mogelijk. Terreinen met recreatiewoningen en/of stacaravans dienen gezien hun aard en functie een aan de omgeving aangepast karakter te hebben. Uitbreiding of nieuwvestiging van een dergelijk terrein mag alleen indien er sprake is van een bedrijfsmatig geëxploiteerd terrein, vastgelegd in het bestemmingsplan.

Gebiedsplan natuur en landschap

Het doel van dit gebiedsplan is het versterken van natuur, bos en landschap in de provincie Gelderland. Dit plan geeft voor de gehele provincie aan welke natuur-, bos- en landschapsdoelen Gedeputeerde Staten willen realiseren met de inzet van de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer en de Subsidieregeling Natuurbeheer.

Het gebiedsplan vormt een belangrijke bouwsteen voor de realisering van natuur- en landschapsbeleid van rijk en provincie. Dat geldt in het bijzonder voor de totstandkoming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In het gebiedsplan worden zowel gebieden begrensd die al de hoofdfunctie natuur hebben (bestaande natuur), als landbouwgronden waar op termijn natuur kan worden ontwikkeld (nieuwe natuur). In nieuwe natuurgebieden kan op vrijwillige basis particulier natuurbeheer plaatsvinden. Ook kan de overheid gronden aankopen voor beheer door een natuurbeschermingsorganisatie.

Om binnen en buiten de EHS voldoende natuurkwaliteit te garanderen heeft de provincie aangegeven welk soort natuur ze waar nastreeft, de zogenaamde natuurdoeltypen. Bij natuurdoeltypen gaat het niet om één bepaalde plantensoort, maar om een samenhangend geheel van planten en dieren die horen bij de omstandigheden in dat gebied. De gevlekte orchis houdt bijvoorbeeld van nattere, voedselarme omstandigheden, waar ook andere bijzondere plantensoorten van profiteren. Samen vormen deze soorten een zogenaamd 'blauwgrasland', dat weer een goede leefomgeving biedt voor bijzondere vogels, vlinders en amfibieën. Op de provinciale site van het Gebiedsplan Natuur en Landschap staat exact aangegeven welke percelen in aanmerking komen voor vergoedingen voor beheer, behoud of ontwikkeling van natuur.

Gelders Milieuplan 3

Dit derde Gelders Milieuplan gaat in op de aanpak van deze resterende hardnekkige milieuproblemen. Een nieuwe benadering is daarvoor nodig. Behoud of herstel van de kwaliteit van de leefomgeving komt centraal te staan, daarbij is de sectorale aanpak van individuele bronnen niet langer toereikend. De maatregelen in dit plan voorzien in het bereiken van de zogeheten basiskwaliteit in 2010. In de stad betekent dat vooral gezond en veilig wonen, voor het buitengebied komen daar gezondere leefgebieden voor de natuur en duurzame bescherming van de waterwingebieden bij.

De kenmerken van dit nieuwe beleid betreffen:

- uitgangspunt is minimaal basiskwaliteit: bereiken van gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier in 2010;
- aanpak bron (de schoorsteen, de weg etc.) afgeleid van de te bereiken gezonde leefomgeving;
- 4 uitzonderingen op behalen van basiskwaliteit in 2010:
  - wonen op schone bodem (later);
  - natuur (minder);
  - drinkwaterwinning (meer);
  - oppervlaktewater (later).

De prioriteiten in het buitengebied liggen bij een gezondere natuur en betere recreatie.

Dit gebeurt door:

- aanpak doorsnijding en stilteverlies door drukke wegen, door stiller asfalt, faunavoorzieningen, verlaging snelheid, autoluw maken (leefomgevingoffensief);
- uitbreiding stiltebescherming in 5 kerngebieden van de Ecologische Hoofdstructuur door ruimtelijk beleid (stand still-step forward);
- aanpak herstel kwaliteit belangrijkste beken en sprengen door middel van groene en blauwe diensten, aanpak overstorten.

Daarnaast liggen prioriteiten in het buitengebied bij duurzame drinkwaterwinning. Dit gebeurt door:

- bescherming van waterwingebieden door milieuregelgeving (PmG) en ruimtelijk beleid (stand still-step forward);
- verbetering ruimtelijke inrichting van waterwingebieden (robuuste functiecombinaties, oase-vorming);
- minder mestgebruik in waterwingebieden op zandgronden door middel van groene en blauwe diensten;

De onderwerpen die ruimtelijk geregeld kunnen worden zijn in het Streekplan Gelderland opgenomen.

Nota Belvoir 3 (2009-2012)

De Nota's belvoir bevatten krachtig cultuurhistorisch beleid gericht op de kwaliteit van de leefomgeving in de bestaande en toekomstige inrichting van Gelderland te behouden en verder te versterken door ontwikkeling. Dit beleid is een onmisbaar onderdeel voor het Gelders omgevingsbeleid. Alleen op deze wijze wordt een kwalitatieve hoogstaande ruimtelijke inrichting mogelijk en blijft de culturele identiteit gewaarborgd. In de Nota Belvoir 2 (2005- 2008) is niet gekozen voor behoud of voor ontwikkeling van cultuurhistorische waarden, maar voor behoud in ontwikkeling.

De nota Belvoir 3 is een vervolg op de eerdere nota's en is vooral gericht op de uitvoering. In deze nota is vastgelegd hoe de provincie Gelderland het cultuurhistorisch erfgoed wil bewaren en versterken. De provincie wil cultuurhistorische waarden actief betrekken bij de ruimtelijke inrichting en een actieve rol spelen bij de duurzame instandhouding daarvan. De nota bevat ontwikkelingsgericht beleid waarbij de cultuurhistorie als kernkwaliteit een volwaardige rol vertolkt bij de duurzame inrichting en ontwikkeling van de leefomgeving.

Het plangebied ligt in het Rivierengebied. De ambitie voor dit gebied in 2016 is dat de belangrijke elementen van de Limes (voormalige Romeinse rijksgrens) zichtbaar en beleefbaar zijn in het Gelders landschap. Ook de uitwisseling tussen Bataven en Romeinen dient op een aantal plaatsen zichtbaar te zijn in ruimtelijke projecten zoals woningbouw.

Derde waterhuishoudingsplan 2005-2009

De stroomgebiedbenadering is erop gericht waterhuishoudkundige problemen niet af te wentelen op andere stroomgebieden. Het nieuwe waterbeleid moet aansturen op gebiedsgerichte en resultaatgerichte uitvoering en dient het nieuwe waterbeleid samenwerking tussen de verschillende uitvoerende instanties dient te bevorderen. Het waterbeheer heeft betrekking op de thema's 'veiligheid tegen hoogwater', 'droge voeten en water voor droge tijden', 'natte natuur', 'schoon water in gebieden' en 'schoon water uit de kraan'. Het Waterhuishoudingsplan dient om ten minste de algemeen voorkomende planten en dieren voldoende levenskansen te bieden en te voorzien in water dat geschikt is voor de verschillende functies. De achteruitgang van de waterkwaliteit moet worden voorkomen en de waterhuishoudkundige functies dienen te worden beschermd. Met name voor de functies natuur en waterberging is daar een planologische bescherming in gemeentelijke bestemmingsplannen voor nodig. Daarom kent de provincie Gelderland beleid voor functies, dat afhankelijk is van het grondgebruik op een bepaalde plek. In het landelijk gebied van Gelderland is de landbouwfunctie van groot belang, zowel voor de regionale economie als voor natuur en landschap.

In Overbetuwe liggen gebieden met de hoofdfunctie landbouw. Hier zijn de inrichting en het beheer van het waterhuishoudkundige systeem allereerst gericht op het landbouwkundige grondgebruik. De waterhuishouding in een deel van de landbouwgebieden krijgt een dubbelfunctie met natuur, grond- en oppervlaktewaterbescherming of regionale waterberging ter voorkoming van wateroverlast.

In het Waterhuishoudingsplan is gebiedsgericht beleid geformuleerd voor een aantal waardevolle gebieden die om specifieke waterhuishoudkundige condities vragen. Het gaat daarbij om het ontwikkelen van natuur en het verbeteren van de waterkwaliteit. Deze integrale aanpak betekent dat maatregelen in het grond- en oppervlaktewaterbeheer in samenhang worden uitgevoerd. Ook betekent deze aanpak dat maatregelen in het waterbeheer in samenhang worden uitgevoerd met maatregelen in de ruimtelijke ordening en het milieubeheer.

Regionaal beleid

Functieverandering en nevenfunctie van gebouwen in het buitengebied

De Stadsregio Arnhem-Nijmegen wil landelijk wonen inzetten als instrument voor natuur- en landschapsontwikkeling door middel van het herstructureren en herontwikkelen van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen (VAB's). Binnen de stedelijke invloedssfeer worden nieuwe functiecombinaties gezocht met natuur, recreatie en cultuurhistorie. Hier gaat de stadsregio ruimhartig om met functieverandering van de VAB's en met nieuwe solitaire vormen van landelijk wonen, om bij te dragen aan een aantrekkelijk landschap om in te recreëren, wonen en werken. In het open agrarische productielandschap, waar de nadruk ligt op grondgebonden agrarische productie, is functieverandering van vrijkomende (agrarische) bedrijfsbebouwing slechts toegestaan indien de bedrijfsontwikkeling van de agrarische bedrijven in de omgeving niet wordt belemmerd. Per saldo mag op regionaal niveau de 'versterking' in het landelijk gebied niet toenemen. In definitief begrensde regionale waterbergingsgebieden is functieverandering die het tijdelijk bergen van water frustreert, zoals verstedelijking, aanleg van bedrijventerreinen en hervestiging van glastuinbouw, uitgesloten.

Gemeentelijk beleid

Landschapsontwikkelingsplan

Het hoofddoel van het landschapsontwikkelingsplan is het formuleren van de gewenste ontwikkelingsrichting voor het landschap voor de komende 10 jaar. De voornemens in het LOP moeten in vervolprojecten tot uitvoering worden gebracht. Concreet is het de bedoeling dat het LOP een bijdrage levert aan:

- behoud, herstel, versterking en vernieuwing van landschappelijke kwaliteiten;
- een vitaal en veerkrachtig landschap;
- het bijsturen van ontwikkelingen;
- een gezamenlijke aanpak.

Specifieke doelen van de gemeente zijn:

- (mede)gebruik van het buitengebied vergroten;
- bestaande natuurgebieden en potentiële natuurwaarden versterken;
- monumenten, archeologie en kunst meer zichtbaar en beleefbaar maken.

In eerste instantie geeft het landschapsontwikkelingsplan een visie op het veranderende landschap. Het landschapsontwikkelingsplan kent een ontwikkelingsgerichte benadering, in tegenstelling tot het oude landschapsbeleidsplan. Tevens geeft het landschapsontwikkelingsplan de gemeente een duidelijk toetsingskader voor landschapsplannen, aanleg- en kapvergunningen en subsidieaanvragen.

Het landschapsontwikkelingsplan is daarnaast voor het vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor natuur en landschap in brede zin. Het helpt de kwaliteit van het landschap te verbeteren en betreft de burgers bij het beleid van de gemeente. Door projectvoorstellen is het uitvoeringsgericht en geeft het financieringsmogelijkheden aan. Het landschapsontwikkelingsplan heeft een directe relatie met verschillende gemeentelijke plannen. Adviezen over de inpassing van een gebouw in het landschap kunnen bijvoorbeeld een goede aanvulling vormen op de welstandsbepalingen.

Waterplan Overbetuwe

De gemeente Overbetuwe en waterschap Rivierenland hebben gezamenlijk een waterplan opgesteld. Het waterplan draagt bij aan het verwezenlijken van een gezond, veerkrachtig en goed functionerend watersysteem en waterketen in samenhang met de ruimtelijke inrichting. Binnen het waterplan wordt het beleidskader geschetst en worden concrete maatregelen voor het watersysteem uitgewerkt. Het beleidskader heeft betrekking op het watersysteem, waterketen, water en RO en waterorganisatie. Voor het voorkomen van wateroverlast en watertekort wordt de drietrapsstrategie vasthouden - bergen - af-/aanvoeren gehanteerd. Hemelwater dient zoveel mogelijk geweerd te worden uit de afvalwaterketen. Water is met betrekking tot ruimtelijke plannen meeordenend, om mogelijke toekomstige problemen te voorkomen. Anderzijds kan water een bijdrage leveren aan het verhogen van de leefomgeving en beleevingswaarde.

Functieverandering en nieuwvestiging in het buitengebied

De doelstelling van de gemeente Overbetuwe voor het buitengebied is dat het in de eerste plaats voor agrarische activiteiten, landschaps- en natuurontwikkeling, behouden moet worden. Het op peil houden (en verbeteren) van de leefbaarheid en de vitaliteit van het buitengebied hoort daar ook bij. Op de tweede plaats dienen gebiedstypen versterkt te worden. Verstening, door woningbouw of andere niet-agrarische bebouwing kan de gebiedstypen aantasten. Nieuwe (her)gebruiksvormen passen niet direct in deze doelstelling en worden bij de toelaatbaarheid ervan beoordeeld op de verenigbaarheid met het agrarisch-, landschaps- en natuurbelang en de leefbaarheid en vitaliteit.

De gemeente Overbetuwe heeft het beleid wat betreft functieverandering toegespitst op vier gebiedstypen:

- 4 Uiterwaarden: in de uiterwaarden is alleen functieverandering waarbij de aanwezige natuurwaarden niet aangetast worden en waarbij de doorstroom van de rivier niet wordt beperkt, mogelijk.
- 5 Bijzondere gebieden: in gebieden met een bijzondere natuur-, landschappelijke, cultuurhistorische en/of recreatiewaarde wordt terughoudend omgegaan met functieverandering. Woonfuncties en activiteiten gericht op natuur- en landschapsbeheer, educatie en (kleinschalige verblijfs)recreatie zijn mogelijk.
- 6 Agrarisch gebied met waarden: ten behoeve van de uitoefening van het agrarisch bedrijf, alsmede het behoud en herstel van de aanwezige landschappelijke, natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarden, worden verzoeken tot functieverandering in deze gebieden zorgvuldig behandeld. Functies als wonen, zakelijke dienstverlening en kleinschalige recreatie kunnen worden toegestaan mits ze kleinschalig van karakter zijn, een minimale verkeersaantrekkende werking hebben en geen nadelige invloed op het landschap of op het waterbergings- en/of grondwaterbeschermingsgebied hebben.

- 7 Agrarisch gebied: nieuwe functies kunnen worden ingepast als is aangetoond dat de bestaande agrarische bedrijven nu en in de toekomst niet worden gehinderd in hun functioneren. Ook visuele uitstraling moet hier worden afgewogen. Mogelijke functieverandering is: agrarische hulpbedrijven (bijvoorbeeld loonbedrijf), wonen, een hoveniersbedrijf of een bedrijf in de recreatieve sector.

Intensieve veehouderij

In de nota van uitgangspunten oor het bestemmingsplan Buitengebied geeft de gemeente Overbetuwe aan de omschakeling naar intensieve veehouderij op bestaande agrarische bouwvlakken niet wenselijk te vinden in het buitengebied dat gekenmerkt wordt door landschappelijke waarden. Het open gebied leent zich, landschappelijk gezien, niet voor dergelijke nieuwe bedrijven. De oeverwallen kenmerken zich door kleinschaligheid waar diverse functies naast elkaar voorkomen. Het toevoegen van intensieve veehouderijen, ook op bestaande bouwvlakken, heeft hier eveneens een landschappelijke impact.

Het Landbouwontwikkelingsplan geeft aan dat het in de komgebieden gaat om het in stand houden en versterken van de openheid, grootschaligheid en kenmerkende weidebouw. De melkveehouderij is van belang voor het behouden van de openheid in het gebied. Het is dus ook vanuit landschappelijk oogpunt van belang om de melkveehouderij als vitale agrarische sector ontwikkelingsruimte te blijven bieden. Bovendien is vooral bij vitale bedrijven ruimte om te investeren in landschappelijke kwaliteit. Daarnaast blijft, door het stimuleren van weidevogelbeheer, de openheid behouden.

Energie en klimaatbeheer

De gemeente Overbetuwe heeft ambities om in 2030 klimaatneutraal te zijn. De nota 'Op weg naar een klimaatneutrale gemeente Overbetuwe' beschrijft 73 actiepunten om dit te bereiken. De nota prikkelt de eigen gemeentelijke organisatie om samen te werken aan een klimaatneutrale gemeente. Een klimaat neutaal gemeentelijk apparaat kan al in 2015 bereikt worden door een verregaande papierreductie, de inkoop van groen gas en verbeterplannen voor gemeentelijke gebouwen (onder andere een voorbeeldstellend duurzaam nieuw gemeentehuis).

Daarnaast is samenwerking met inwoners en bedrijven noodzakelijk. Dit komt tot uiting in actiepunten over het promoten van OV-fietsen, het oprichten van een platform Duurzame Ontwikkeling, een speelruimteplan, een wagenparkscan en - samen met het bedrijfsleven en de regio - realiseren van een tankstation voor alternatieve brandstoffen zoals aardgas.

Daarnaast zijn het opzetten van acties voor zonnestroom bij particulieren en bedrijven en de bouw van een zeer duurzaam en voorbeeldstellend nieuw gemeentehuis genoemd als actiepunten.

Andere actiepunten zijn energiebesparing openbare verlichting met dimmers, aanschaffen van zuinige auto's op alternatieve brandstoffen en ook projecten voor windenergie en biomassa-projecten.

De uitvoering van het project duurzaamheidstrein moet leiden tot een economische en duurzame melkveehouderij. Daarnaast is voor het landelijk gebied een actiepunt geformuleerd dat door het gebruik van landschap versterkingsplannen functiewijzigingen in het buitengebied alleen mogelijk zijn als dit leidt tot een versterking van de landschappelijke kwaliteit.